VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Listaamattomien yhtiöiden osakkaiden verotus

TERHI JÄRVIKARE, OSASTOPÄÄLLIKKÖ, YLIJOHTAJA
JUSSI LAITILA, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN VEROJAOSTO
7.2.2025

Nykyinen osinkoverojärjestelmä ja sen ongelmat

Luonnollisten henkilöiden saamat osingot: verojärjestelmän nykysäännöt

- Osingot ovat osittain verovapaita. Verovapaus lieventää osakkaalle yhteisöverosta ja osinkoverosta johtuvaa yhtiön tuloksen kaksinkertaista verotusta.
- Luonnollisen henkilön **listatusta yhtiöstä** saama osinko on 85 prosenttisesti veronalaista pääomatuloa.
- **Listaamattomasta yhtiöstä** saatu osinko jaetaan pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin yhtiön nettovarallisuuden perusteella.
  - Osinko on **pääomatuloa** nettovarallisuudelle laskettuun 8 %:n tuottorajaan asti (ns. normaalituotto).
    - Tästä 25 % on veronalaista tuloa 150 000 euroon asti.
    - 150 000 euron ylittävästä osasta 85 % on veronalaista 8 %:n tuottorajaan asti.
  - 8 %:n tuottorajan ylittävä osa on **ansiotuloa**, josta 75 % on veronalaista.
- 8 %:n tuottorajan tavoitteena on ollut rajata kevyempi pääomatuloverotus yritykseen sijoitetulle omalle pääomalle laskettuun kohtuulliseen tuottotasoon.

Osinkovero, yhteisövero ja henkilöiden tuloverotus muodostavat kokonaisuuden

- Järjestelmän taustana pohjoismaisen mallin mukainen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansio- ja pääomatulot verotetaan erillisinä.
- Yhteisövero 20 %, pääomatulovero 30-34 %, palkan ylin marginaalivero (noin) 59 %.

	Osingon veroaste henkilöverotuksessa	Osingon kokonaisveroaste (osinko- ja yhteisövero)
Osingot listatusta yhtiöstä	25,5 – 28,9 % (pot)	40,4 – 43,1 % (pot)
Osingot listaamattomasta yhtiöstä		
Tuottorajan (8 %) alittavalta osalta		
- 150 000 rajaan saakka	7,5 – 8,5 % (pot)	26,0 – 26,8 % (pot)
- 150 000 rajan ylittävältä osalta	25,5 – 28,9 % (pot)	40,4 – 43,1 % (pot)
Nettovarallisuusrajan ylittävältä osalta	0,0 – 44,3 % (at)	20,0 – 55,4 % (at)

Osinkoverojärjestelmän ongelmia

- Osinkoveron vaikutuksia on tutkittu laajasti ja sen kannustinongelmat ovat melko hyvin kartoitettuja.
- **Listaamattomien osinkojen** verojärjestelmän on arvioitu sisältävän vääristäviä kannustimia investointipäätöksien, tuottavuuden ja talouskasvun kannalta.
  - ➔ Ts. järjestelmän vuoksi investoinnit eivät välttämättä ohjaudu kasvun kannalta tuottavimpiin kohteisiinsa.
- Järjestelmä lisäksi kannustaa tulonmuuntoon sekä nostaa osaltaan ns. listautumiskynnystä.
  - Edellisen osinkoveromuutoksen havaittiin vaikuttavan ennen kaikkea tulonmuuntoon eikä yritysten kokonaistuotokseen tai investointien kokonaismäärään (Harju & Matikka 2016; Koivisto 2024)
- Ongelmat liittyvät järjestelmän useisiin parametreihin ja monimutkaisuuteen.
  - Haitallisimmat kannustimet liittyvät **korkeaan 8 %:n tuottoprosenttiin**.
  - Myös euromääräisellä 150 000 euron rajalla on vääristävä vaikutus, koska se ohjaa tietyn tasoiseen osingonjakoon. (Määttänen & Ropponen 2014; Kari & Laitila 2015)
  - Osingonjaon on havaittu käytännössä kasautuvan näiden rajojen tuntumaan.

Järjestelmän parametrit ohjaavat osingonjakoa

Kuvio. Listaamattomien osinkojen havainnot yritysveroaineistossa osingon ja nettovarallisuuden välisen suhteen mukaan vuonna 2023.

- x-akseli: jaetun osingon ja nettovarallisuuden suhde

- y-akseli: osuus kaikista havainnoista, prosenttia

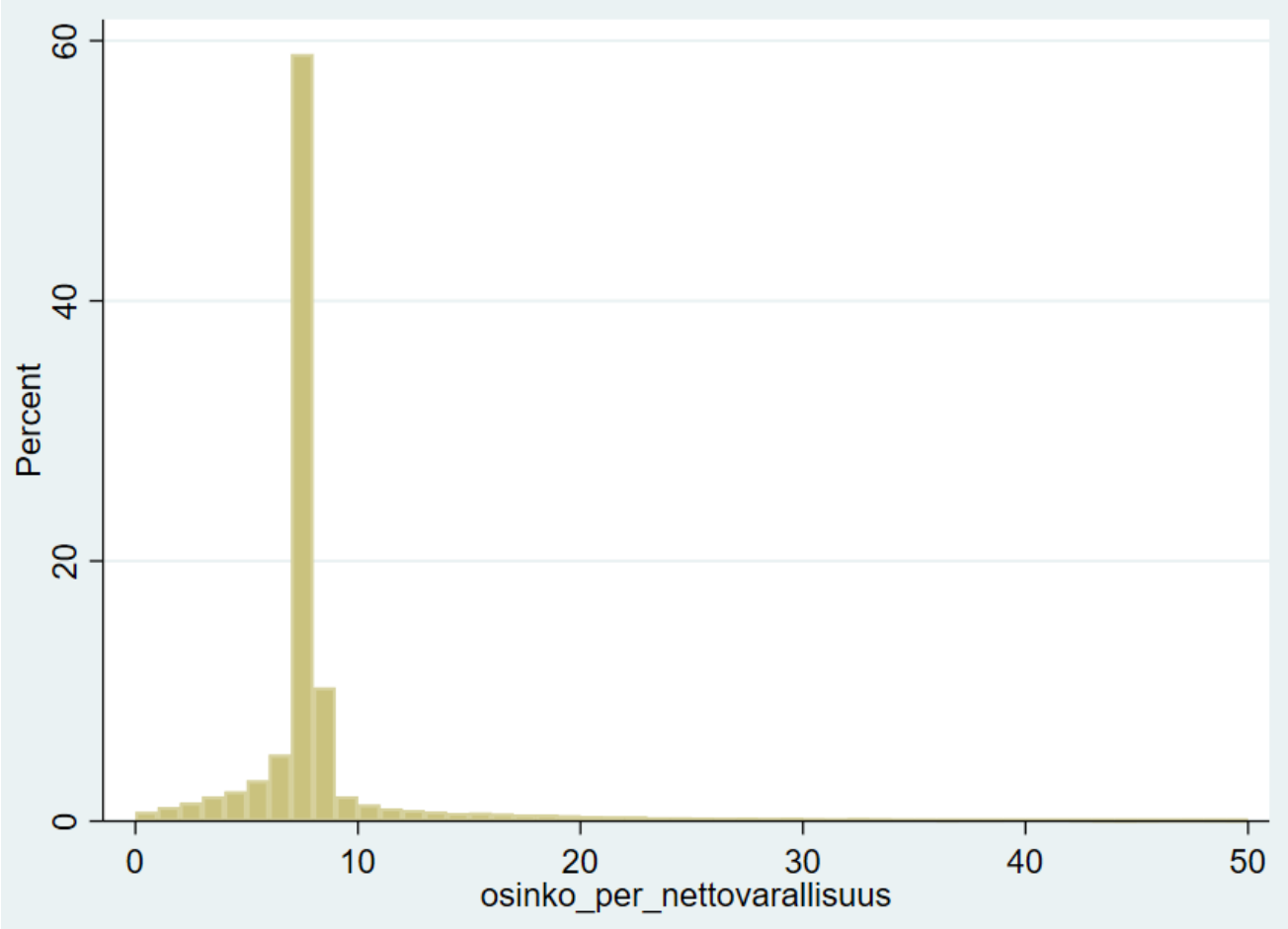

- Osingonjako siis kasautuu 8 %:n rajan tuntumaan.
- Myös 150 000 euron rajan kohdalta löytyy vastaavanlainen kasautuma.

Korkean tuottoprosentin vääristäviä kannustimia

- Kevyemmän osinkoverotuksen mahdollistamiseksi omistajayrittäjällä on kannustin kasvattaa yrityksen nettovarallisuutta siinäkin tapauksessa, että yritykseen sijoitetut varat tuottavat hyvin heikosti. (esim. Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä 2017)
- Joissain tilanteissa matalatuottoisten investointien verotus on suhteessa kevyempää kuin korkeatuottoisten investointien. Tämä voi vähentää yrityksen halukkuutta investoida riskipitoisiin kohteisiin, joihin liittyy korkea odotettu tuotto. (esim. Verotuksen kehittämistyöryhmä 2010)
- Korkea tuottoraja suosii yrityksiä, joiden pääoman keskimääräinen tuotto on korkea, vaikka investointien rajatuotto (viimeisten investointiin käytettyjen eurojen tuotto) jäisi suhteellisen matalaksi. Investointikannustimet vaihtelevat silloin yritysten kesken. (esim. Määttänen & Ropponen 2014)
- Nettovarallisuuteen perustuva järjestelmä suosii vanhoja suuren nettovarallisuuden kerryttäneitä yhtiöitä sekä investointeja aineelliseen kulumattomaan omaisuuteen kuten arvopapereihin ja kiinteistöihin esimerkiksi kone- ja laiteinvestointien kustannuksella tai aineettomien investointien kustannuksella. (esim. Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä 2017)
-

Osinkoverojärjestelmän kehittämisvaihtoehtoja

Osinkoverojärjestelmän kehittämisvaihtoehtoja

- Järjestelmää olisi mahdollista muuttaa yksinkertaisemmaksi ja neutraalimmaksi.
- Nykyjärjestelmän sisällä **tämä olisi helpointa tehdä madaltamalla korkeaa 8 %:n tuottoprosenttia**
- Esimerkiksi **Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä (2017)** ehdotti tuottoprosentin alentamista 4 %:iin tai vaihtoehtoisesti sen sitomista riskittömään korkoon.
  - Näistä suositeltavampi vaihtoehto olisi tuottoprosentin sitominen riskittömään korkoon, jolloin tuottoprosentin taso pysyisi korkotason muuttuessa neutraalina.
  - Samalla olisi poistettu euromääräinen 150 000 euron raja ja asetettu nettovarallisuusrajan alittavan pääomatulo-osingon veronalainen osuus 40 %:iin
- Vastaavanlaista muutosta ehdotti mm. Verotuksen kehittämistyöryhmä (2010) sekä tutkimuskirjallisuudessa viimeksi Kari & Ropponen (2024).
- Muutos vaikuttaisi osingonjakoon, mutta sillä ei välttämättä olisi merkittävää vaikutusta yritysten kokonaistuotokseen tai investointien kokonaismäärään (edelliseen osinkoveromuutokseen perustuvien empiiristen tutkimusten valossa: Harju & Matikka 2016; Koivisto 2024).

Nettovarallisuusrajan alentaminen ja järjestelmän yksinkertaistaminen

- Esimerkki: Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän tarkasteleman mallin vaikutuksia
  - Muutos yksinkertaistaisi osinkoverotusta ja vähentäisi edellä kuvattuja neutraalisuusongelmia.
  - Pääomatulo-osingon ollessa kokonaisuudessaan 40 %:sesti veronalaista, omistajayrittäjän osingon kokonaisveroaste olisi lähellä pääomatuloverokannan suuruista veroa (29,6 – 30,9 %).
  - Tuottoprosentin ollessa 4 %, muutos kasvattaisi verotuloja tämän hetkisen arvion mukaan yhteensä noin 450 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasossa ilman käyttäytymisvaikutusten huomioimista.
  - Muutos vaikuttaisi osingonjakokäyttäytymiseen. Nykyjärjestelmässä osinkoja jaetaan huomattavan paljon 8 % tuottorajan tuntumassa, samoin kuin 150 000 euron rajan tuntumassa.

Tuottoprosentin tason asettamisesta

- Neutraalissa järjestelmässä tuottotaso tulisi olla sidottuna **riskittömään korkotasoon**, mahdollisesti lisättynä riskipreemiolla
  - Esim. pitkä tai keskipitkä valtionlainan korko veron jälkeen. Tuottoprosentti vaihtelisi korkotason vaihtuessa.
  - Riskittömän koron yhteydessä riskipreemiota voi perustella esimerkiksi voittojen ja tappioiden käsittelyyn liittyvillä verojärjestelmän epäsymmetrisyyksillä: täysin symmetrisessä järjestelmässä riskipreemiota ei tarvittaisi.
  - Jos edellisellä dialla tarkastellussa Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän mallissa tuottoprosentti vastaisi 10-vuotista valtionlainan korkoa yhteisöveron jälkeen (tällä hetkellä noin 2,1 %) lisättynä 0,5 %-yksikön riskipreemiolla, niin malliin siirtyminen kasvattaisi verotuloja tämän hetkisen arvion mukaan noin 630 milj. euroa ilman käyttäytymisvaikutusten huomioimista. Arvio muuttuisi korkotason muuttuessa.
  - Ks. esim. Verotuksen kehittämistyöryhmä 2010; Kari & Ropponen 2024.

Huojennuksen jaksotus tulevaisuuteen

- Riskittömään korkoon sidottuun tuottoprosenttiin yhdistettynä järjestelmän neutraaliutta voisi lisätä sallimalla tuottoprosentin alittavalta osalta käyttämättä jäävän veroedun **siirtäminen tuleville vuosille** (”carry forward”)
  - Jaksotusmahdollisuus lisäisi merkittävästi järjestelmän symmetrisyyttä ja vähentäisi osingonjaon kasautumista nettovarallisuusrajan tuntumaan: tällöin myös pienempi riskipreemio olisi perusteltu.
  - Muutos olisi osingonsaajan kannalta edullinen verrattuna Suomen nykyjärjestelmään.
  - Ominaisuus on käytössä Ruotsin ja Norjan osinkoverojärjestelmissä.

Osinkoverotus Ruotsissa kireämpää kuin Suomessa

Luonnolliset henkilöt:

- **Listatusta yhtiöstä** saaduista osingoista maksetaan pääomatuloveroa 30 %.
- **Listaamattomien yhtiöiden** osingot verotetaan yleensä pääomatuloverotuksessa 30 % mukaan, jos yhtiö ei ole lähiyhtiö. **Osingon kokonaisveroaste on tällöin 44,42.**
- **Lähiyhtiöiden** (eli osakkaan merkittävässä hallinnassa olevien yritysten) osingot kuuluvat 3:12-säännösten piiriin. Säännöt jakavat osingot kahteen osaan:
  - **Pääomatulona verotettava osa**: Lasketaan esimerkiksi yhtiön palkkakertoimen tai hankintahinnan perusteella, ja sitä verotetaan 20 % (2/3*30%). **Osingon kokonaisveroaste on 36,48.**
  - **Ansiotulona verotettava osa**: Ylijäävä osuus verotetaan ansiotuloina, progressiivinen verotus voi nousta **jopa 50–55 %** tasolle (kunnasta/maakunnasta riippuen).

Yhteisöveron vaikutus omistajayrittäjän verotukseen

Yhteisöveron vaikutus omistajayrittäjän verotukseen

- Osinkoja nostavan omistajayrittäjän näkökulmasta yhtiön voiton verorasitus muodostuu yhteisöveron ja osinkoveron muodostamasta kokonaisveroasteesta. Molemmat verot siis vaikuttavat omistajayrittäjän verotukseen.
  - Esim. jos yhteisöveroa alennetaan 20 %:sta 19 %:iin (eli verokanta alenee 5 %), niin pääomatulo-osingon kokonaisveroaste alenee 150 000 euron alapuolisilta pääomatulo-osingoilta 3,4 – 3,6 %,150 000 euron yläpuolisilta pääomatulo-osingoilta 1,6 – 1,8 % ja ansiotulo-osingoilta 1,0 – 5,0 %.
  - Yrittäjä voi osinkojen sijasta tai niiden rinnalla nostaa yhtiöstä palkkaa. Myös tällöin yhteisövero vaikuttaa yhtiön voiton kokonaisverorasitukseen.
- Järjestelminä yhteisö- ja osinkovero ovat teknisesti erilliset, joten toista voidaan muuttaa ilman että toista muutetaan.
  - Järjestelmän neutraaliuden kannalta järjestelmiä tulisi kuitenkin tarkastella kokonaisuutena.
- Investointien ja talouskasvun kannalta yhteisöveroa pidetään melko yleisesti haitallisempana kuin osinkoveroa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET